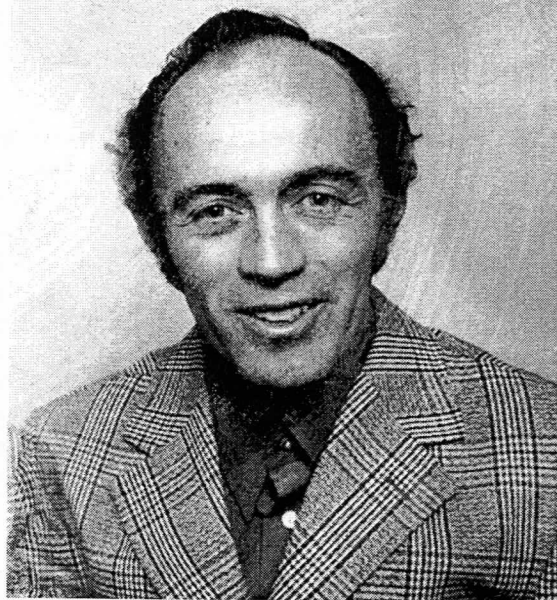

En sommerdag i 40'erne

Arne Kusk

ventede på mælkevognen for at få de sidste nyheder ude fra den store verden.

Ude fra husene kom de nu med deres små nordbagger heste spændt for arbejdsvognene med tørvehække, de skulle i engen efter tørv, som man hver sommer gravede der. Sammen med træ var tørvene det eneste brændsel man brugte og kunne få til både varme og madlavning.

Fra gårdene kørte vognene forspændt store jyske heste modsat vej, de skulle i ydermarken efter hø, og for hver vogn stod en stor støvsky i sommerheden.

Hen ved middagstid kunne man møde min gamle og total døde bedstefar Anders Kusk med sin stok og sin hund Prøjs, han var inviteret på middagsmad et eller andet sted. Siden bedstemor døde i 1929 havde han stort set ikke lavet varm mad, men blev flere gange ugentlig budt på middagsmad forskellige steder, sådan fungere datidens uorganiserede ældreforsorg.

I middagsstunden lå alt stille en god times tid, det eneste der brød middagsstilheden var når post Peter kom med gårsdagens avis og brevene, den store taske han havde på cykelstyret gav nogle karakteristiske klaplyde når han kørte over brostenene og andre ujævnheder. Post Peter var stabiliten selv, han kom cyklende eller gående hver dag året rundt uanset vind eller vejr, han var aldrig syg. Selv mente han det var fordi han hver morgen tog ti pimperlille dråber, en slags naturmedicin. Han vidste hvem der havde en udenbys kæreste, hvem der jævnlig fik brev fra sagfører o.s.v. - men som han sagde - som kongelig embedsmand har man selvfølgelig tavshedspligt.

Hen på dagen kunne man også møde Bækhus Johanne, en af de stille og lidt særprægede eksistenser som var med til at præge Gerding i ca. trekvart århundrede. Johanne blev som ung enlig mor, noget som var let at blive, men utroligt svært at være i datidens samfund, hendes datter som var handicappet døde som ca. 20 år. Johanne blev aldrig gift, boede hos sine forældre og arvede senere deres lille hus i Bækhusene.

Hun gjorde rent i skolen, ikke overdrevent, men det passede sikkert til den lille løn hun fik. Derudover ernærede hun sig ved forskellige småjobs rundt omkring, det kunne være barnepige, alle børn kunne li Johanne, eller hun hjalp til med slagting af gæs. Høstarbejde, kartoffeloptagning og møgspredning gik Johanne heller ikke af vejen for, hvis en arbejdsmand skulle have en dagløn på otte kroner fik Johanne som regel fire.

Hun havde mange venner på egnen, og ligesom Anders Kusk fik hun tit kaffe og middagsmad hvor hun kom frem, hun cyklede som regel rundt og havde

altid en sæk på cyklen, hvori hun samlede alt hvad hun fandt på vejen, det kunne være en tabt roe, et par

kartofter eller et kornneg, det skulle med hjem til hønsene. Johanne var altid god for de sidste lokale nyheder, ofte med et par spidse kommentarer, som folk kunne synes om eller ikke, det anfægtede ikke hende. Man kan endnu på kirkegården se Johannes beskedne gravsten, som passer godt til hendes beskedne liv.

Så var dagen ved at være gået, køerne drevet hjem fra mark og eng, og morgenlydene med malkning o.s.v. gentog sig. Efter aftensmaden red vi børn ofte i engen med hestene, hvor de skulle græsse om natten. Vi var altid vildt betaget af forkarlen på Gerdinggaard, han bandt deres ti heste sammen, hoved ved hale og cyklede til Hødal med dem.

En sådan sommeraften i engen med solnedgang over Volsted Skoven var fantastisk, alle engparceller var afgræsset og velholdte, ikke så tilgroet som nu, i hver eng gik køer og heste, og der kunne være så stille at man kunne høre dyrene bide græsset af, kun afbrudt af bekkasinernes summende lyde.

På hjemvejen kunne vi høre Bette Niels ringe solen ned, og se ungdommen samlet ved præstedammen til snak og pjank, en sad måske i mælkevognen og spillede på harmonika eller en af de nymodens rejsegrammofoner. Der kunne let være 10-20 karle og piger i byen, var der dårligt vejr samledes man ofte i Gerdinggaards folkestue, det var den eneste gård i byen, som havde en rigtig folkestue.

Sådan kunne en tilfældig sommerdag se ud i Gerding for ca. 60 år siden, som jeg husker den og presset sammen på et par A4 sider. Det ligner jo meget drømmen om de gode gamle dage, som vi vel alle har. Havde vi gået lidt mere i dybden var hverdagen for de flestes vedkommende betydelig barskere end i dag.

Så lad os bevare drømmen om fortiden og glæde os over nutiden.